

دفتراول تشبيهات

زهرا شفائی مقدم

سرشناسه
عنوان و پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
یادداشت
یادداشت
یادداشت
مندرجات
عنوان دیگر
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شناخت افزه
بندی کنگره
رده دهی دیویی
شماره کتابخانه ملی

:شفای مقدم، زهرا
:فرهنگ جامع علمی ادبی نهج البلاغه/ تحقیق و تالیف زهرا شفای مقدم
:اصفهان : پیام صادق ، - ۱۳۸۵.
:جد چهارنگ باطراحی
:EAN ۹۷۸۱۶۴۸۰۴۰۰۲۹ (ج. ۱) ۳۰۰۰۰ ریال
:فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا
:ج. ۱ (چاپ اول: ۱۳۸۵) (فیبا).
:کتابنامه
:ج. ۱. تشبیهات نهج البلاغه...
:نهج البلاغه. برگزیده. شرح
:علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- مسائل ادبی
:علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و
تفسیر
:علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- نامه ها
:علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- نهج البلاغه -- خطبه ها
:علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. ، نهج البلاغه. شرح
BPTN/۰۹/۵۷:ش
۹۵۱۵/۲۹۷:
:شماره کتابخانه ملی: ۸۴-۳۹۲۵۲م

شناسنامه حساب

نام کتاب : فرهنگ جامع علمی ادبی نهج البلاغه
عنوان دفتر اول : تشبیهات نهج البلاغه
نویسنده : زهرا شفای مقدم
ناشر : مؤسسه مطالعات و انتشاراتی پیام صادق
نوبت چاپ : اول
تیراژ : ۳۰۰۰ هزار جلد
شابک ISBN : ۹۷۸-۰۲۰۸۰۴۰۰۸
EAN : ۹۷۸۱۶۴۸۰۴۰۰۲۹
صفحه آرایي : مسجدالقرآن
تاریخ چاپ : (یهمین) دهه فجر سال ۱۳۸۵
چاپ : چاپخانه فرزانه
قیمت : ۲۰۰۰ تومان

مؤسسه مطالعات و انتشارات قرآنی پیام صادق اصفهان
پیغام گیر و تلفاکس ۰۳۱۱-۴۴۹۱۹۷۰۹ صندوق پستی: ۸۱۴۶۵-۴۳

فهرست مطالب

۱۶.....	مقدمه.....
۱۸.....	تشبیه.....
	الف
۲۰.....	امام الخلیفہ.....
۲۰.....	تشبیه خود به چراغ.....
۲۰.....	تشبیه خود به روشنی چاه.....
۲۱.....	تشبیه خود به کوه.....
۲۲.....	تشبیه خود به فرد آگاه.....
۲۲.....	تشبیه چشم خود به چشمه.....
۲۲.....	تشبیه شجاعت خود به آنچه در شعر بنی سلیم آمده.....
۲۳.....	امر به معروف ونهی از منکر.....
۲۳.....	تشبیه همه نیکی ها در قیاس با امر به معروف ونهی از منکر به یک آب دهان در دریا.....
۲۴.....	اهل البیت.....
۲۴.....	تشبیه اهل البیت به آب.....
۲۵.....	تشبیه اهل البیت به ستارگان.....
۲۵.....	تشبیه اهل البیت به کوه.....
	ب
۲۷.....	بیعت.....
۲۷.....	تشبیه اجتماع کنندگان روز بیعت به یال کفتار.....
۲۷.....	تشبیه بیعت کنندگان به گوسفندان.....
۲۸.....	تشبیه مردم در روز بیعت به شتران.....

پ

- پرسش کننده ۳۰
- تشبیه دانای بی انصاف به نادان بهانه جو ۳۰
- پیشگویهای امام ۳۱
- تشبیه اسلام به پوستین وارونه ۳۱
- تشبیه بهره ترکان مغول به سپهر ۳۱
- تشبیه خانه های بصره به بال کرکسان ۳۲
- اشاره به خروج خیابان ۳۲
- تشبیه دگرگونی اسلام به طغیان و اژگون ۳۳
- تشبیه حکومت بنی امیه به دانه بر زمین آتش ۳۳
- تشبیه غیبگویی به جادوگری ۳۳
- تشبیه فتنه به باد ۳۵
- تشبیه فتنه به شب تار ۳۵
- تشبیه فتنه به شتر ۳۶
- تشبیه فتنه به شتر دو ساله ۳۶
- تشبیه رشد فتنه به رشد جوان ۳۷
- تشبیه کمی مومنین به سرمه در چشم ۳۸
- تشبیه کوفه به چرم عکاظ ۳۹
- تشبیه کوتاهی حکومت مروان به کوتاهی فرصت سگ ۳۹
- تشبیه مسجد کوفه به کشتی شکسته ۴۰
- تشبیه یاران امام زمان (عج) به ابر پاییز ۴۱
- پرهیزکاران ۴۲

- ۴۲..... تشبیه پرهیزکاران به بذر.
- ۴۲..... تشبیه پرهیزکار به فرد تشنه.
- ۴۳..... تشبیه ایمان پرهیزکار به یقین.
- ۴۳..... تشبیه لاغری پرهیزکار به تیر تراشیده.
- ۴۴..... تشبیه لرزش پرهیزکاران به لرزش درخت.
- ۴۴..... تشبیه یقین به یزکا به آفتاب.

ت

- ۴۵..... تفرقه.
- ۴۵..... تشبیه تفرقه به طعمه.

ج

- ۴۶..... جنگ.
- ۴۶..... تشبیه اشک به سرمه.
- ۴۷..... تشبیه دور کردن دشمن به دور کردن شتر غریب (در جنگ).
- ۴۷..... تشبیه تهدید امام علیه السلام به جنگ به لیسیدن لیسنده.
- ۴۸..... تشبیه سپاه معاویه به سنگ ریزه.

ح

- ۴۹..... حجاج.
- ۴۹..... تشبیه اشتیاق حجاج به کعبه به اشتیاق کبوتران به لانه.
- ۴۹..... حسد.

خ

- ۵۲..... خلافت.
- ۵۲..... تشبیه خلافت به آب بدمزه.

- ۵۳..... تشبیه خلافت به سراب
- ۵۴..... تشبیه خلافت خود به میخ وسط آسیاب
- ۵۵..... تشبیه برگشتن بنی امیه به خلافت به برگشت خلط سینه
- ۵۶..... تشبیه شبهات در رای به تار عنکبوت

د

- ۵۸..... دعا
- ۵۸..... دعای یوماعت
- ۵۸..... تشبیه درخواست کننده دعا به کمان بی زه
- ۵۸..... دروغ
- ۵۸..... تشبیه سخن دروغگو به سراب
- ۵۹..... دنیا
- ۵۹..... تشبیه دنیا به ته مانده آب
- ۵۹..... تشبیه دنیا به ته مانده آب در مشک
- ۶۱..... تشبیه دنیا به سایه
- ۶۲..... تشبیه دنیا به کاروان
- ۶۲..... تشبیه دنیا به مار خوش خط و خال
- ۶۳..... تشبیه دنیا به معدوم
- ۶۴..... تشبیه دنیا و آخرت به مشرق و مغرب
- ۶۴..... تشبیه انسان در دنیا به مسافر
- ۶۵..... تشبیه انسان ها به مسافر
- ۶۶..... تشبیه اهل دنیا به فریب خوردگان
- ۶۶..... تشبیه اهل دنیا به مسافر

روزی..... ۶۸

تشبیه روزی به ریزش باران..... ۶۸

تشبیه محاسبه خلاق بدون رویت به روزی رسانی به خلاق بدون رویت..... ۶۸

ز

زیان..... ۷۰

تشبیه زیان، مانند به خود به فرد نادان..... ۷۰

س

ستمگران..... ۷۱

تشبیه ستمکاران به مار و افعی..... ۷۱

سخن..... ۷۲

تشبیه سخن به شکار رنده..... ۷۲

تشبیه سخن سنجیده به طلا و نقره..... ۷۲

تشبیه دل بستن به سخن نادرست به کاسه چوبی..... ۷۳

ش

شکوه و شکایت..... ۷۵

تشبیه گله مومن پیش کافر به گله از خداوند..... ۷۵

ص

صبر..... ۷۶

تشبیه صبر به سر..... ۷۶

ظ

ظرایف خلقت..... ۷۷

تشبیه بالهای خفاش به لاله های گوش..... ۷۷

تشبیه دم طاووس به بادبان کشتی..... ۷۷

تشبیه موج های دریا به حیوان مست..... ۸۱

ع

عدالت..... ۸۳

تشبیه حلوا به آب دهان..... ۸۳

عمل..... ۸۴

تشبیه صبر شونده به گناه به داخل شونده در گناه..... ۸۴

تشبیه صدای فرورفتن زمین (قوم نمود) به صدای گاو آهن تفتیده..... ۸۵

تشبیه عالم بی عمل به چرخ سرگردان..... ۸۶

تشبیه عمل نادان در دنیا به حرکت به کار واجب و ساقط..... ۸۷

تشبیه عمل نادان به فرد منحرف..... ۸۷

غ

غافلان..... ۸۹

تشبیه افراد غافل به انسان خواب و بیهوش..... ۸۹

تشبیه دلهاي غافلان به چهار پایان و سنگ..... ۹۰

ف

فرشتگان..... ۹۲

تشبیه قدم های فرشتگان به پرچمهای سفید..... ۹۲

فقر..... ۹۳

تشبیه چهره فرزندان عقیل به نیل..... ۹۳

ق

قلب..... ۹۵

تشبیه قلب نوجوان به زمین کشت نشده..... ۹۵

قیامت..... ۹۵

تشبیه قیامت به ساریان..... ۹۵

ک

کارگزاران..... ۹۷

تشبیه کارگزار خیانتکار به گرگ..... ۹۷

تشبیه مصقله به ده..... ۹۸

کبر..... ۹۹

تشبیه کبر فرزندان آدم علیهم السلام به کبر هابیل..... ۹۹

گمراهان..... ۱۰۰

تشبیه فرد گمراه به شتر نابینا..... ۱۰۰

گیاهان خودرو..... ۱۰۱

تشبیه منکران خداوند به گیاهان خودرو..... ۱۰۱

ل

تشبیه لطف خدا به آب زلال..... ۱۰۲

م

مخالفان..... ۱۰۳

تشبیه بنی امیه به ارباب..... ۱۰۳

تشبیه شبها تا کثین به شب..... ۱۰۳

تشبیه طلحه به شاخ بز..... ۱۰۴

تشبیه عبدالملک بن مروان به کف دریا..... ۱۰۵

تشبیه عمر به شتر..... ۱۰۵

تشبیه عمرو عاص به سگ..... ۱۰۷

تشبیه معاویه به دانه کلوخ..... ۱۰۸

۱۰۸.....	تشبیه معاویه به حیوان در گل مانده.....
۱۰۹.....	تشبیه معاویه به شخص سرگردان.....
۱۱۰.....	تشبیه معاویه به خرما فروش هجر.....
۱۱۱.....	تشبیه قلب مخالفان به میثی.....
۱۱۱.....	مسلمان.....
۱۱۱.....	تشبیه مرد بن به تمار باز.....
۱۱۳.....	مرگ.....
۱۱۳.....	تشبیه اشتیاق امام علیه السلام به مرگ به جوینده آب.....
۱۱۴.....	تشبیه مرگ به کمین کنندگان.....
۱۱۴.....	تشبیه مردگان به مسافران.....
۱۱۵.....	تشبیه مردگان به انسان بی هوس.....
۱۱۶.....	مدح.....
۱۱۶.....	مدح اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۱۶.....	مدح انصار.....
۱۱۶.....	تشبیه پیشانی اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله به زانوی بز.....
۱۱۷.....	مردم کوفه.....
۱۱۷.....	تشبیه مشکلات به خار.....
۱۱۷.....	تشبیه مردم کوفه به زن باردار.....
۱۱۸.....	تشبیه مردم کوفه به شتر.....
۱۱۹.....	تشبیه مردم کوفه به شتران بی ساربان.....
۱۲۰.....	تشبیه مردم کوفه به شتران نوبار.....
۱۲۱.....	تشبیه مردم کوفه به غائبین.....
۱۲۲.....	تشبیه مردم کوفه به فرد محتضر.....

۱۳۳.....	تشبیه مردم کوفه به قوم بنی اسرائیل
۱۳۴.....	تشبیه مردم کوفه به کمان کج
۱۳۴.....	تشبیه مردم کوفه به گوسفند پروار
۱۳۶.....	تشبیه مردم زمان خود به زمان فترت
۱۳۶.....	تشبیه سرانجام کار مردم به داستان هوازن
	ن
۱۳۸.....	نماز
۱۳۸.....	تشبیه نماز به چشمه آب گرم
	ه
۱۳۹.....	هشدار دهنده
۱۳۹.....	تشبیه هشدار دهنده به مرده دهنده
۱۳۹.....	همسر پیامبر ﷺ
۱۳۹.....	تشبیه همسر پیامبر ﷺ به کنیز
۱۳۰.....	همنشین
۱۳۰.....	تشبیه همنشین پادشاه به شیر سوار
	ی
۱۳۲.....	یاران
۱۳۲.....	نکوهش یاران
۱۳۲.....	تشبیه فرار یاران به فرار سوسمار
۱۳۲.....	تشبیه فرزندان بنی فراس به ابرهای تابستانی
۱۳۴.....	منابع

بی گمان سخنان و نامه های امام علی (علیه السلام) پس از قرآن، برترین و والاترین سخنان در عرصه فصاحت و بلاغت است، و به جرات می توان گفت که کلام وزین امام (علیه السلام) بر امهات کتب فارسی و عربی تاثیر آشکار نهاده است. ابن ابی الحدید معتزلی در عظمت کلام آن حضرت چنین می گوید:

"اگر در نهج البلاغه نیک تغور کنی انسجام و همسازی و یکسانی را در اسلوب بیان آن خواهی یافت، عبارات به سان پیکری است که همه اجزاء آن با یکدیگر تناسب دارد درست همانند، قرآن که آغاز و میان و انجام آن یکسانی و وحدت دارد."

اگر به نهج البلاغه گزیده ای از سخنان انسان ساز و زندگی بخش امیرالمومنین علی (علیه السلام) است، بحسن و بخت مقدار از معارف والای علوی که در مجموعه ای به نام "نهج البلاغه" به دست ما رسیده، که در این برهه از زمان ما را در مسیر بازگشت به سرچشمه قرآن یاری می کند. به جرات می توان گفت فراگرفتن موزن و ژرف و گسترده نهج البلاغه بدون نیاز از فراگیری و اقتباس از بیگانه، ما را در مسیر رشد به سوی بی نقص و سراط مستقیم می اندازد.

مانند آنچه می توانیم نهج البلاغه را به روان متنی ادبی که از روزگار کهن باقی مانده مورد بررسی و تحلیل قرار دهیم، چرا که این کتاب، کذب هم نشده و کتاب فرداهاست، و شایستگی آن را دارد که در عصر حاضر و همه عصرهای دیگر به مسائل و مشکلات ما پاسخ مثبت دهد و خواسته های امت اسلامی را برآورده سازد.

اما هدف من از نگارش این کتاب بررسی تشبیهات نهج "بلاغه" بود، چون همیشه دوست داشتم علل تشبیهات در نهج البلاغه را بدانم.

مثلاً: وقتی امام (علیه السلام) جمعیت بیعت کنندگان را به یال گفتار تشبیه می کنند، چه وجه تشابهی میان آن دو قرار دارد، که از این نوع تشبیه استفاده کرده اند. البته توضیح کامل این مطالب در شرح های مختلف به طور مفصل آمده است، اما گاهی ما به دانستن برخی از موارد نیاز داریم. اینک، دوست داریم فقط بر روی مبحث تشبیهات کار کنیم، من با دسته بندی تشبیهات کار را برای شما راوندگان محترم راحت کرده ام.

ویژگی های کتاب

عنوان بندی تمامی تشبیهات از قبیل خطبه ها، نامه ها، حکمت ها.

دسته بندی آنها به ترتیب حروف الفبا که هر کدام از این دسته بندی ها دارای زیر مجموعه هایی است که آنها نیز به صورت دسته بندی به ترتیب حروف الفبا می باشد.

مشبه و مشبه به، همراه وجه شبه و توضیحات مورد نظر نوشته شده.

بعضی از خطب، نامه، و حکمت ها، دارای شرح می باشند، که من در این شرح ها به علل مطرح کردن خطبه، نامه، حکمت، و یا مسائل تاریخی اشاره کرده ام.

امکان دارد، که شما در یک موضوع به چند تشبیه مختلف برخورد کنید، که من اولین تشبیه را به عنوان تیترا انتخاب کرده ام.

قابل توجه است که این کتاب اولین دفتر از فرهنگ جامع علمی، ادبی نهج البلاغه می باشد.

و من الله التوفیق